

Związek Międzygminny „Obra”

Berzyna 6, 64 – 200 Wolsztyn

Berzyna, 21 kwiecień 2023 r.

Analiza

systemu gospodarowania odpadami na obszarze działania

Związku Międzygminnego „Obra” za 2022 rok

Analiza systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. została opracowana w oparciu o wymóg sformułowany w art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz w związku z art. 9tb ust. 1 i 2 (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2519 ze zm. – dalej zwana ucpg). Z treści tego artykułu wynika obowiązek dokonania corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami z uwzględnieniem:

1. możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
2. potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
3. kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami;
4. liczby mieszkańców;
5. liczby właścicieli nieruchomości, którzy nie złożyli deklaracji bądź nie zawarli umowy;
6. ilości odpadów wytwarzanych na obszarze Związku;
7. ilości niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu Związku oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
8. uzyskanych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Jednym z celów wprowadzonego w 2013 r. nowego systemu gospodarowania odpadami w Polsce było i nadal jest dążenie do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów komunalnych niesegregowanych, dawniej zwanymi zmieszanych w tym również tych, które ulegają biodegradacji. Osiągnięciu tego celu ma służyć wprowadzona przepisami prawa obowiązkowa segregacja powstających odpadów komunalnych na nieruchomościach oraz stworzenie możliwości kompostowania na nich odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Osiągane wyniki selektywnej zbiórki odpadów wpływają na koszty funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów i na uzyskanie w poszczególnych latach

wymaganych prawem poziomów odzysku i recyklingu. Sposób liczenia tych poziomów począwszy od roku 2021 uległ zasadniczej zmianie choć główne cele, które należy osiągnąć za 2025 rok pozostają bez zmian. Obniżenie poziomów w latach 2021 - 2024 nie powinno w żadnym prowadzić do ograniczenia podejmowania możliwych działań na rzecz jak najlepszej jakościowo i ilościowo selektywnej zbiórki odpadów komunalnych realizowanej przez naszych mieszkańców. Od roku 2025 będziemy mieli bowiem obowiązek osiągnięcia wcześniej przyjętych poziomów odzysku i zagospodarowania.

Zagospodarowanie odebranych odpadów.

Za organizację i sprawne funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami na terenie gmin - uczestników od 2008 roku odpowiedzialny jest Związek Międzygminny „Obra” (ZM „Obra”). Gminami - uczestnikami Związku są gminy: Przemęt, Siedlec i Wolsztyn. Związek realizuje obowiązki w zakresie organizacji systemu odbioru odpadów komunalnych zmieszanych i wysegregowanych w stosunku do wszystkich rodzajów nieruchomości tj. nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, co wynika z treści uchwały nr VIII/28/2012 Zgromadzenia ZM „Obra” z dnia 26 czerwca 2012 roku w sprawie przejścia obowiązku odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne. Takie rozwiązanie systemowe zostało potwierdzone uchwałą nr XIII/65/2021 Zgromadzenia ZM „Obra” z dnia 19 lutego 2021 roku. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa właściciele nieruchomości niezamieszkałych mają prawo wyboru pozostania w systemie prowadzonym przez ZM „Obra” lub zawrzeć samodzielnie umowę z operatorem wpisanym do rejestru działalności regulowanej. Po kolejnej zmianie ucpg wyłączenie takiej nieruchomości z gminnego systemu obwarowano obowiązkiem załączenia kserokopii umowy z operatorem. Pozostali właściciele nieruchomości niezamieszkałych, podobnie jak właściciele nieruchomości zamieszkałych i mieszanych, składają deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami do Związku i tym samym partycypują w kosztach funkcjonowania systemu. Umowy z operatorami na odbiór odpadów komunalnych zostały, w wyniku przeprowadzonych otwartych i nieograniczonych przetargów, zawarte do 31.12.2022 r. W minionym roku ze względu na termin obowiązywania umów z operatorami, wszyscy właściciele nieruchomości niezamieszkałych zostali poinformowani o zamiarze ogłoszenia przez Związek przetargu na odbiór odpadów na lata 2023/2024. Ta procedura daje właścicielom nieruchomości możliwość wyboru: pozostania lub wyjścia z systemu zorganizowanego przez Związek. Wg posiadanego przez Związek stanu wiedzy na 31 grudnia 2022 r. tylko jeden z właścicieli nieruchomości niezamieszkałej zawarł indywidualną umowę na odbiór odpadów komunalnych ze swojej nieruchomości – odbiór odpadów z tej nieruchomości dokonywany będzie przez podmiot wpisany do rejestru działalności regulowanej i realizowany będzie wg zasad określonych w aktach prawa miejscowego.

Ustawodawca ustalił maksymalne stawki za wywóz pojemnika z zarówno z nieruchomości zamieszkałej jak i niezamieszkałej, odnosząc wszelkie wyliczenia do dochodu rozporządzalnego. Wysokość opłaty maksymalnej za odbiór i zagospodarowanie odpadów zebranych wylicza się wg następującej reguły:

- dla nieruchomości zamieszkałych 2% dochodu rozporządzalnego dla przyjętej metody wyliczania stawki opłaty od mieszkańca;
- dla nieruchomości niezamieszkałych 1,3% dochodu rozporządzalnego za pojemnik o pojemności 120l i proporcjonalnie do tak wyliczonej wysokości opłaty, wylicza się opłatę za pojemniki o innej pojemności. Wyliczona w powyżej podany sposób maksymalna wysokość opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów w jednakowej wysokości dotyczy pojemników przeznaczonych do

odpadów niesegregowanych(zmieszanych) jak i pozyskanych z selektywnej zbiórki. Zagospodarowanie wszystkich rodzajów odpadów należało do ZM „Obra” i odbywało się w następujący sposób:

Odpady komunalne niesegregowane (zmieszane).

Po zmianie ucpg z września 2019 r. zniesiony został obowiązek dostarczania odpadów do instalacji działającej w regionie gospodarowania odpadami, określonym w Wojewódzkim Planie Gospodarowania Odpadami (WPGO). Korzystając z tego zapisu w końcówce 2021 roku rozstrzygnięto prowadzone, w formie przetargu otwartego i nieograniczonego postępowanie przetargowe na zagospodarowanie odpadów komunalnych niesegregowanych roku 2022. W jego wyniku odpowiedzialnym za zagospodarowanie odpadów zostało konsorcjum, którego liderem jest Spółka PreZero Service Zachód z siedzibą w Kietczu. Odpady były przez spółkę odbierane ze stacji przeładunkowej zlokalizowanej w m. Powodowo a do stacji odpady dowozili wyłonieni w drodze przetargu operatorzy, wpisani do rejestru działalności regulowanej prowadzonej przez ZM „Obra”. Usługę odbioru odpadów przez cały 2022 rok świadczyli operatorzy, którymi byli:

- dla Gminy Przemęt: Firma Usługowo Handlowa Dominik Zając, Błotnica ul. Szkolna 46;
- dla Gminy Siedlec: Zakład Eksploatacji Urządzeń Komunalnych Sp. z o.o. w Siedlcu ul. Zbąszyńska 15;
- dla Gminy Wolsztyn: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Berzyna 6.

Rok 2022 charakteryzował się spadkiem ilości wytworzonych odpadów komunalnych niesegregowanych (zmieszanych) i przekazanych do przetworzenia przez instalację. To trend odnotowany w naszym kraju, będący pochodną z jednej strony, sytuacji gospodarczej Polski, z drugiej zaś skutkami wojny w Ukrainie. Odnotowaliśmy z kolei przyrost ilości odpadów wysegregowanych, co obrazują poniższe tabele .

Zestawienie ilościowe dostarczonych odpadów komunalnych niesegregowanych do stacji przeładunkowej w Powodowie w latach 2017-2022

Miesiąc	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Styczeń	1141	1672,78	1441,32	1280,4	1409,9	1187,78
Luty	1136,91	1386,24	1309,9	1470,94	1067,18	1115,96
Marzec	1407,84	1513,58	1523,87	1616,84	1420,68	1406,4
Kwiecień	1214,62	1635,78	1633,13	1396,72	1444,22	1338,76
Maj	1368,56	1474,03	1532,12	1307,28	1338,78	1323,74
Czerwiec	1320,96	1303,77	1275,69	1327,74	1328,28	1272,36
Lipiec	1404,9	1540,69	1441,54	1369,04	1318,66	1236,5
Sierpień	1528,37	1474,74	1462,82	1132,74	1342,10	1290,14
Wrzesień	1159,21	1391,8	1371,97	1065,03	1286,02	1254,08
Październik	1614,85	1662,12	1660,92	1237,46	1299,12	1403,66
Listopad	1253,42	1459,09	1450,1	1315,1	1396,34	1218,06
Grudzień	1380,08	1378,4	1309,32	1489,67	1306	1220,14
RAZEM	15930,72	17893,02	17412,7	16008,96	15957,28	15267,58

Odpady zebrane selektywnie

System zbiórki odpadów wysegregowanych jest systemem mieszanym, opartym na zbieraniu surowców wtórnych zarówno w workach jak i w pojemnikach zbiorczych. Pojemniki zbiorcze na: makulaturę, tworzywa sztuczne oraz zużytą odzież, funkcjonują w budownictwie wielorodzinnym oraz wynajmowane są przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych (min. instytucje, stowarzyszenia domków letniskowych, zakłady pracy, szkoły itp.). W przypadku nieruchomości zamieszkałych wielolokalowych sposób ten uniemożliwia sprawdzenie wywiązywania się właścicieli z podjętego obowiązku segregacji. Z kolei pojemniki na szkło bezbarwne oraz kolorowe zabezpieczają odbiór stłuczki szklanej od wszystkich właścicieli nieruchomości tj. zamieszkałych i niezamieszkałych. Ponadto, każdy właściciel nieruchomości mógł i może, w nieograniczonej ilości dostarczyć wysegregowane odpady takie jak m.in.: makulatura, stłuczka szklana, tworzywa sztuczne, bioodpady, baterie, przeterminowane leki, chemikalia, gabaryty i gruz do jednego z czterech punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) zlokalizowanych na obszarze każdej z gmin – uczestników ZM „Obra”. PSZOK-i znajdują się:

w gminie Siedlec: Siedlec – oczyszczalnia ścieków, ul. Lipowa 4;

w gminie Przemęt: Przemęt ul. Starkowska 10;

w gminie Wolsztyn: Berzyna 6, siedziba PGK Sp. z o.o.;

: Powodowo, usytuowany bezpośrednio w sąsiedztwie stacji przeladunkowej.

Za bieżącą działalność PSZOK-ów odpowiedzialni są operatorzy oprócz PSZOK-u w Powodowie, gdzie za działalność odpowiedzialny jest ZM „Obra”. Zagospodarowanie wszystkich zebranych w PSZOK-ach odpadów wysegregowanych leży po stronie ZM „Obra”. W trakcie roku 2022 występowały problemy związane z zagospodarowaniem praktycznie wszystkich frakcji odpadów zbieranych selektywnie. Dotyczyły one zarówno wymagań jakościowych jak i wysokości opłat, które trzeba było wносить za przyjęcie do zagospodarowania danej frakcji odpadów. Szczególne fluktuacje opłat odnotowaliśmy przy zagospodarowywaniu papieru i szkła. Początek i koniec roku to konieczność wnoszenia opłat za zagospodarowany papier, kilka miesięcy pomiędzy to możliwość zbytu za ok. 150 zł za 1Mg. Stłuczka szklana wykazywała cenowe tendencje spadkowe, prowadzące w IV kwartale do zaniechania odbioru. Również punkty skupu złomu nie miały możliwości zaproponowania atrakcyjnych cen skupu. Do wszystkich pozostałych frakcji odpadów ZM „Obra” musiał dopłacać znaczące kwoty do każdej jednej przekazanej tony odpadu do dalszego zagospodarowania. Wysokość dopłat nie miała charakteru stabilnego, zmieniała się kilka razy w roku. Dotyczyło to przede wszystkim plastiku, gabarytów i opon. W roku 2022 selektywnie zebrane odpady zagospodarowywane były w następujący sposób: stłuczka szklana – umowa z firmą Krynicki Recykling S.A., PHU BIOMIX Pleszew, WPHU AMOS GLASS RECYCLING Czapury, przeterminowane leki – F.H.U. „NATURA” Marek Michałowski z Bydgoszczy, baterie – „REMONDIS Elektrorecykling Sp. z o.o.” Organizacja Odzysku, zużyty sprzęt RTV i AGD – Elektrorecykling S.A. w Nowym Tomyślu, MAYA VICTORY Sp. z o.o. z Bogumiłowa, opony – „Agro Firma” Wroniawy, S4F SERWIS FOR FOUNDRIES Sp. z o.o. Gostyń, odzież –PCK, tworzywa sztuczne, makulatura, wielkogabaryty i pozostałe – PHP Przemysław Olejnik, Wąbiewo. Gruz przekazano do firmy p. Lisowskiego w Wolsztynie. Ilości zebranego złomu metalowego dotyczą skupu dokonanego przez funkcjonujące na obszarze gminy Wolsztyn podmioty, posiadające na takie działanie stosowne pozwolenia. Do poziomów uwzględniono również dokonany przez te punkty skup makulatury.

Rok 2022 jest kolejnym rokiem za który podmioty posiadające stosowne decyzje na skup surowców wtórnych od ludności (np. metale, makulatura) mają obowiązek złożenia sprawozdania do ZM „Obra” z ilości skupionych od osób fizycznych surowców. Z kolei efektem kontynuowanej współpracy z PCK, jest wyodrębnienie w 2022 roku ponad 68 Mg odzieży z ogólnej masy odpadów komunalnych. Tego typu przedsięwzięcia, polegające na wyodrębnianiu różnych możliwych do zagospodarowania frakcji odpadów komunalnych powinny być kontynuowane, albowiem prowadzi to obniżenia łącznej ilości odpadów komunalnych zmieszanych przekazywanych do instalacji. Warunek, że takie działanie równoległe prowadzi do zmniejszenia kosztów funkcjonowania systemu.

Selektywna zbiórka wybranych frakcji odpadów w Mg

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Metal	0	2 251,73	1 229,74	455,61	119,46	94,93
Plastik	1 505,63	1 814,14	1 859,98	1 880,56	2078,25	2 118,84
Papier	246,952	512,12	580,26	520,8	649,78	663,66
Szkło	872,74	935,80	1 067,36	1 224,06	1392,46	1 433,06
Razem	2625,324	5 513,79	4 737,34	3 625,94	4239,95	4 310,49
Osoby płaćące	51 479	51 774	51 467	52 826	52 535	52 419

Poziomy selektywnej zbiórki średniorocznie na osobę

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Metal	0	43,49	23,89	8,62	2,27	1,81
Plastik	29,25	35,04	36,14	35,6	39,56	40,42
Papier	4,80	9,89	11,27	9,85	12,37	12,66
Szkło	16,95	18,07	20,74	23,17	26,50	27,33

Jak z powyższego zestawienia wynika w czterech podstawowych frakcjach odpadów średniorocznie każdy płaćący mieszkaniec gmin – uczestników ZM „Obra” wysegregował ponad 82 kg surowców wtórnych. Jeśli do tej ilości dodać odpady zielone i pozostałe, które wyodrębniamy z puli odpadów komunalnych (baterie, leki, opony, gabaryty, zużyty sprzęt RTV i AGD), wtedy ilość ta wzrasta o kolejne 51,45 kg. Łącznie zatem każdy mieszkaniec gmin – uczestników Związku średnio w roku 2022 łącznie wysegregował 133,67 kg odpadów. Wymagany przepisami prawa obowiązkowy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu za rok 2022 został osiągnięty i wynosi 28,84%.

Osiągnięte poziomy przygotowania odpadów do ich ponownego użycia i recyklingu.

Poziom przygotowania odpadów do ich ponownego użycia i recyklingu określone art. 3b ucpg zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 roku wynosi za 2022 rok 25% wagowo. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek faktycznej (a nie zebranej) masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych.

Poziom przygotowania do ponownego użycia masy odpadów komunalnych latach 2017 - 2022:

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wymagane	18%	20%	30%	40%	50%	20%	25%
Osiągnięte	37,85%	43,00%	86,76%	70,89%	64,20%	29,02%	28,84%

Dla gmin – uczestników Związku za rok 2022 głównymi założeniami w osiągnięciu właściwego poziomu odzysku były:

- ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (cel osiągnięto poprzez nieodpłatne przekazanie 5000 szt. kompostowników właścicielom nieruchomości zamieszkałych);
- przygotowanie do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innych niż niebezpieczne, odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
- przygotowanie do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

W przypadku odpadów ulegających biodegradacji poziom wynosi 0 z tego względu, że 100% zebranych tego rodzaju odpadów przekazano do instalacji.

Brak osiągnięcia poziomu odzysku i recyklingu skutkuje naliczeniem wysokich kar finansowych. Ponownie odłożony został termin wprowadzenia rozszerzonej odpowiedzialności producenta oraz opłaty kaucyjnej za opakowania szklane do pojemności 1,5l oraz plastikowe do pojemności 3l. Termin wprowadzenia ma istotne znaczenie dla kształtowania zasad funkcjonowania systemu ze względu na przewidywane zmniejszenie ilości odpadów tych dwóch frakcji w zbiorce „u źródła”.. Celem pozyskania brakujących ilości odpadów do osiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ich ponownego użycia i recyklingu będzie zapewnienie jak największej ilości bioodpadów i ich kompostowanie najlepiej w miejscu ich powstania, czyli na nieruchomości.

Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska celem planów inwestycyjnych powinna być realizacja infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów. Nakłady inwestycyjne powinny uwzględniać: hierarchię postępowania z odpadami, osiąganie wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów komunalnych. W ramach stworzonego przez ZM „Obra” systemu gospodarowania w roku 2021 zrealizowana została docelowa stacja przeładunkowa. Zgodę na wyłączenie terenu pod stację przeładunkową Związek otrzymał od Nadleśnictwa w Wolsztynie. Związek w dniu 17 grudnia 2019 r. podpisał w NFOŚiGW umowę na finansowe wsparcie w formie dotacji budowy PSZOK oraz zakup kompostowników. W trakcie 2022 roku zakończono przekazywanie zakupionych kompostowników właścicielom nieruchomości jednorodzinnych – zainteresowanie tą formą zagospodarowania wykazali kolejni właściciele nieruchomości jednorodzinnych. Stąd potrzeba dodatkowego zakupu kompostowników w roku 2023. Nowo powstały PSZOK w Powodowie zaczął realizować w pełni swoje zadania, nadto uruchomiono punkt zbiórki sprzętu i mebli, nadających się do dalszego użytkowania. W roku 2022 roku otrzymano powiadomienie o akceptacji wszystkich prac związanych z rozliczeniem rekultywacji III (ostatniej) kwatery składowiska w m. Powodowo.

Pomimo prowadzenia kampanii edukacyjnej, w wyniku prowadzonych kontroli stwierdzamy wciąż przypadki braku lub niewłaściwej segregacji. Promowanie postaw proekologicznych odbywa się głównie w placówkach oświatowych wszystkich szczebli. Dla dzieci i młodzieży realizowane były w roku 2022 przedsięwzięcia o różnym charakterze, jednak ze względu na pandemię musiały mieć ograniczony zasięg. Celem dalszego kierunkowania działań edukacyjnych i podniesienia ich efektywności, wydaje się że koncepcja budowy centrum edukacji ekologicznej będzie posunięciem sprzyjającym poprawie w osiągnięciu zamierzonych celów.

Zakup pojemników do selektywnej zbiórki i utwardzanie miejsc pod gniazda recyklingowe.

Występuje potrzeba kontroli właścicieli nieruchomości z wywiązywania się z obowiązku segregowania odpadów oraz wykorzystywania worków do selektywnej zbiórki do innych celów niż te, do których są przeznaczone. Niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie prowadzi do wzrostu kosztów ich zakupu. Wydaje się, że zaopatrzenie nieruchomości zamieszkałych w pojemniki do selektywnej zbiórki plastiku i makulatury, przy współudziale środków zewnętrznych będzie skutecznym sposobem na obniżenie kosztów funkcjonowania systemu.

Związek eksploatuje ok. 260 gniazd recyklingowych. Dla utrzymania elementarnego ładu i porządku wokół pojemników, teren pod pojemnikami do stłuczki szklanej i odzieży sukcesywnie jest utwardzony a niektóre gniazda recyklingowe są przenoszone w inne miejsca. Dyslokacja miejsc usytuowania gniazd wynika przede wszystkim z wniosków społeczności lokalnej, obserwacji operatorów i własnych. Celem takich przemieszczeń jest lepsze i wygodniejsze umożliwienie deponowania tych frakcji odpadów mieszkańcom. Własnością Związku są pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów – na skutek kilkunastoletniej ich eksploatacji trwa sukcesywna wymiana tych najbardziej zużytych. Związek dokonuje zakupów nowych pojemników pod bieżąco występujące potrzeby w tym zakresie.

Oprogramowania i sprzęt informatyczny.

Związek zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa posiada własną bazę danych osobowych. Baza i dostęp do niej jest chroniony w taki sposób, aby żadne dane nie były dostępne dla osób nieuprawnionych. System ewidencjonowania ilości odbieranych odpadów z każdego rodzaju nieruchomości, umożliwiający także jego wykorzystanie przy rozpatrywaniu ewentualnych reklamacji funkcjonuje poprawnie, wymaga jednak stałej wymiany sprzętu. Organizacja systemu selektywnej zbiórki wymaga stałego elektronicznego monitorowania przede wszystkim gniazd recyklingowych. Monitorowaniu podlegają także te części obszaru gmin – uczestników Związku, na których systematycznie dokonuje się nielegalnego deponowania odpadów. Czyni się to za pomocą mobilnych kamer, których zapisy są wykorzystywane w bieżącej pracy min. straży miejskiej i policji. Realizacja tych zadań sprawia, że niezbędne jest stałe planowanie i dokonywanie nakładów finansowych na wymianę sprzętu informatycznego oraz nowe oprogramowania.

Przychody

W roku 2022 opłata za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wynosiła:

- 27,00 zł od osoby (opłata sankcyjna w przypadku stwierdzenia braku segregacji wynosiła 70,00 zł od osoby);
- 24,90 zł do 30 czerwca za pojemnik 120l a od 1 lipca 26,50 zł
- 206,00 zł za domek letniskowy lub działkę o charakterze rekreacyjnym, na której powstawały odpady.

Planowany na rok 2022 przypis z wpływu z opłaty za gospodarowanie odpadami to 22 981 200,00 zł zaś przychody zrealizowane zostały na poziomie 22 898 283,77 zł. Związek odnotował dodatni wynik finansowy na poziomie ok. 3,64 mln zł. Jednocześnie odnotowano zobowiązania nie wymagalne na poziomie ponad 1,7 mln zł. Uzyskanie dodatniego wyniku związane było z: mniejszą ilością odpadów niesegregowanych (jako pochodna sytuacji gospodarczej i spadku siły nabywczej ludności, fluktuacji cen zagospodarowania surowców wtórnych, mniejszego niż zakładano wynagrodzenia operatorów). Średnioroczne zaległości we wnoszeniu opłaty za gospodarowanie odpadami kształtowały się na poziomie do 1,5 mln zł. W roku 2022 Związek wystawił 2327 tytułów wykonawczych na kwotę 936 024,92 zł. Łącznie od czasu wejścia w życie nowych zasad gospodarowania odpadami wystawiono 11 601 tytułów, z których Urzędy Skarbowe zwindykowały 9 552 tj. 82,34%.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, wynikającymi przede wszystkim z:

- obciążeń związanych funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w tym min. z ubezpieczeniami i monitoringiem wizyjnym nieczynnych składowisk;
- wysoką ceną za odbiór odpadów niesegregowanych z nieruchomości i przyjęcie ich do dalszego zagospodarowania;
- ilościami odbieranych odpadów wysegregowanych przy jednoczesnej konieczności ponoszenia coraz wyższych kosztów za ich dalsze przetwarzanie;
- trudnościami z wyegzekwowaniem opłaty od przebywających na naszych nieruchomościach cudzoziemców;
- wyższych kosztów pracy.

Na skutek spadku ilości wytworzonych odpadów niesegregowanych, jako konsekwencji i skutków wojny w Ukrainie a tym samym w części związanych ze skokowym wzrostem inflacji, nie było powodów do zmiany wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych, które wprowadzono w życie w dniu 1 sierpnia 2020 r. Zmianę wysokości opłaty dla nieruchomości niezamieszkałych połączono z innymi działaniami, które miały wpływ na ilość odpadów przekazywanych do dalszego zagospodarowania. Ilość mieszkańców gmin – uczestników ZM „Odra” objętych funkcjonującym systemem przedstawia poniższa tabela. Największy problem to weryfikacja ilości osób przebywających na nieruchomości – zbyt często występują różnice pomiędzy ilością osób wykazanych w deklaracji a faktycznie przebywających na danej nieruchomości. Weryfikacja dotyczy nie tylko uchodźców, którzy podjęli pracę i wydłużyli pobyt w Polsce, ale przede wszystkim osób, które wynajmują mieszkania i nie zgłaszają prawdziwej ilości osób w nich przebywających. Prowadzone intensywne kontrole przynoszą zamierzony efekt w postaci ujawnienia nieprawidłowości i naliczenia opłaty wstecz, jednak skala popełnianych przez właścicieli nieruchomości „błędów” przy wypełnianiu składanej deklaracji jest spora. Analogicznie kontrole prowadzone są w stosunku do właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, wśród których największe problemy dotyczą prowadzących gastronomię i małych firm o budowlano – remontowym charakterze prowadzonej działalności. Osobnym problemem jest też działalność osób polegająca na sprowadzaniu z zagranicy a następnie rozbieraniu samochodów, podrzucaniu bezużytecznych części zwłaszcza wykonanych z tworzyw sztucznych a nawet porzucaniu tak zdemolowanych wraków. Na podstawie wcześniej pozyskanych informacji o ilościach opróżnionych w m³ pojemników wyliczono, że z nieruchomości zamieszkałych odebrano 71,89% a z nieruchomości niezamieszkałych 28,11% ogółu przekazanych do instalacji odpadów. Wskaźnik ten jest na bieżąco weryfikowany w oparciu o dane pozyskiwane z wprowadzonego systemu znakowania pojemników.

Ilość nieruchomości i osób objętych systemem:

	Stan na dzień	Wolsztyn	Siedlec	Przemęt	Razem
Ilość czynnych deklaracji	31.12.2021 r.	8 155	3 639	5 056	16 850
	31.12.2022 r.	8 419	3 699	5 170	17 288
Różnica	-	+ 264	+ 60	+ 114	+ 438
Ilość osób	31.12.2021 r.	27 738	11 892	12 905	52 535
	31.12.2022 r.	27 891	11 544	12 984	52 419
Różnica	-	+ 153	- 348	+ 79	- 116
Firmy, urzędy, letnicy itp. czynne deklaracje	31.12.2021 r.	898	363	1 374	2 635
	31.12.2022 r.	977	369	1 431	2 777
Różnicy	-	+ 79	+ 6	+ 57	+ 142

Ilość odpadów komunalnych niesegregowanych/zmieszanych wytworzonych w kg w poszczególnych latach w przeliczeniu na 1 płacącego mieszkańca:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Wolsztyn	251	382	337,21	339,49	331,80	316,62
Gmina Przemęt	219	343	308,61	314,31	308,83	293,94
Gmina Siedlec	216	257	255,24	210,69	226,88	226,94
Średnia ZMO	222,47	345,60	306,25	303,08	296,89	291,26

Ilość wszystkich odpadów komunalnych wytworzonych w latach 2017 - 2022 w kg na nieruchomościach w przeliczeniu na 1 płacącego mieszkańca :

2017	2018	2019	2020	2021	2022
398	505,29	499,48	445,69	436,70	426,23

łącznie w poszczególnych latach w Mg wysegregowano:

2017	2018	2019	2020	2021	2022
4 553,68	8 267,88	9 945,12	7 706,97	7 131,58	6 982,95

Średnio, w poszczególnych latach jeden płacący mieszkaniec łącznie w kg wysegregował:

2017	2018	2019	2020	2021	2022
88,46	159,69	193,23	142,61	135,76	133,67

Spadek ogólnej ilości odpadów wysegregowanych w stosunku do roku 2022 wynika z przede wszystkim ze spadku ilościowego skupu metali, który realizowały punkty skupu – powodem mało atrakcyjne ceny skupu, praktycznie przez cały 2022 r. Brak zachęty finansowej z kolei spowodował, że znaczną część makulatury przekazano do Związku w ramach selektywnej zbiórki. Obserwowany jest wzrost ilości osób korzystających z PSZOK-ów, zwłaszcza w Powodowie.

Analizując dochody i koszty rodzajowe szczególną uwagę należy zwrócić na:

1. wzrastające koszty segregacji, przy jednocześnie bardzo niskich cenach uzyskiwanych za sprzedaż tych frakcji odpadów, które pozyskujemy w ramach selektywnej zbiórki;
2. wydatki, które ponosimy na likwidację dzikich podrzutów odpadów pod gniazda recyklingowe;
3. zaległości z tytułu wnoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Windykacja należności należnych Związkowi prowadzona jest w sposób określony w ustawie ordynacja podatkowa. Związek nie windykuje należności samodzielnie, korzysta w tym względzie ze służb Urzędów Skarbowych.

W wyniku prowadzonych w 2022 roku kontroli sprawdzających oraz odczytów z rejestracji opróżniania pojemników, ujawniono kolejnych właścicieli nieruchomości, którzy nie złożyli deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi bądź złożone deklaracje nie były zgodne ze stanem rzeczywistym. Dotyczy to: posiadaczy domków letniskowych, podmiotów prowadzących działalność oraz rozbieżności w ilości osób faktycznie przebywających na nieruchomości. Należy mieć świadomość, że część domków letniskowych funkcjonuje na terenach nieprzeznaczonych pod tego rodzaju zabudowę. Ponadto ustawicznie prowadzone jest sprawdzenie podmiotów gospodarczych, które znajdują się w ewidencji gmin – uczestników z tymi, które złożyły deklaracje. Dotyczy to przede wszystkim lokali handlowych i gastronomicznych.

Podsumowanie

Stworzony i wprowadzony w życie z dniem 1 lipca 2013 roku system gospodarowania odpadami komunalnymi w roku 2022 był systemem samobilansującym się. Zważywszy na to, że wszyscy organizatorzy systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce, w wyniku nowelizacji ucpg zobowiązani są do osiągnięcia wzrastających każdego roku poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego zużycia odpadów komunalnych należy już dziś podejmować i wspierać wszelkie działania zmierzające do wzrostu selektywnej zbiórki odpadów. Dla stabilności wszelkich rozwiązań systemowych ważnym zadaniem będzie dalsza intensyfikacja działań – zależnych nie tylko od Związku a sprzyjających postępowaniu z odpadami wg hierarchii określonej w ustawie o odpadach.

Za Zarząd ZM „Obra”
Przewodniczący Zarządu
/ - / Krzysztof Piasek